

et KOSTNICKÉ JISKRY Evangelický týdeník 20-21/2013

26. června 2013

ročník 98

cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde
17. července 2013

Z obsahu

- * O zbytečnosti Boží
- * Dva omyly
- * Výročí Bible kralické

Poselství k 5. neděli po sv. Trojici

DOKÁŽEME ODHADNOUT, CO
ZAPLATÍME?
LUKÁŠ 14,25–33

Nad tímto textem mě napadá po-
každé něco jiného. Pokaždé mě
zastihne v jiném období života, ve
kterém vedu o něco zápas a ve kte-
rém je potřeba něčeho se vzdát, aby
život, poslání, práce, rodina mohly
běžet zase plynule dál. Naposledy

mě tento text zastihl v době, kdy se
jednalo o zákon odluky církve od
státu. Tam je skutečně na místě, aby
si každý sbor sedl a sepsal náklady,
než se pustí do dalšího rozhodová-
ní. I rozhodování farářů, na které
místo jít, má najednou úplně jiný
charakter. Tady se náklady spočítat
dají a mají. Výsledkem většinou
bývá, že bez důvěry a naprosté vy-
danosti Božím zaslíbením se další
roky naší existence neobejdou.

V osobním životě se náklady na
následování Ježíše Krista předem
spočítat určitě nedají.

Když jsem ve svých 16 letech Pánu
Ježíši vydala svůj život, myslela
jsem si, že jsem mu ho vydala celý,
beze zbytku. Byla jsem ochotná za
něj jít na smrt. Když však ve 30 le-
tech v důsledku nečekaného těho-
tenství byl můj život v ohrožení, vy-
čítala jsem Bohu, že mi život bere.
Pochopila jsem, že má důvěra neby-
la tak úplně beze zbytková. Znovu
jsem se učila zříci se nároku na svůj
život podle mých představ a vydat
ho s důvěrou do rukou jemu.

Vždycky se najde něco – nějaký
ranec představ, koníčků, přátel, zar-
putilé rodiny, kvůli kterému se ne-
vejde do těch Ježíšových úzkých
dveří. Vždy se najde něco, co nás
váže k tomuto světu, co se nám
nechce opustit. Je na čase přestat
myslet na sebe a zkusit se na život
podívat z jiné stránky. Když se Boží
Syn chystal na naši záchranu, ptal se
sám sebe „Co mě to bude stát“?
Když schytl první rány bičem a
pohrdání lidí, říkal si „Stojí mi to za
to“? Ne. Věděl, do čeho jde, spočítal
si náklady, a spasení těch, které
miluje – nás – mu bylo milejší než
vlastní život. A když třetího dne vi-
děl bezmocné peklo a smrt, mohl si
s uspokojením říct: „Stálo to za to!“
Mojí odpovědí na tuto jeho lásku
jsou slova písně: „Ježíše se nespus-
tím, on se za mě ráčil dát, jakž bych
celým srdcem svým neměl já se
k němu znáti?“ EZ 248

Kateřina Rybáriková,
jáhenka sborů ČCE
v Hustopečích a Nikolčicích

Výroční konference Evangelické církve metodistické

Výroční konference ECM v ČR a SR se konala od 31. května do 2. červ-
na 2013 v Praze. Ve zprávách zaznívalo hlavní téma konfe-
rence: Charakteristické znaky metodisty. Toto téma bylo odvozeno od
spisku zakladatele metodistického hnutí, anglikánského faráře Johna
Wesleye, který jej vydal v roce 1742. Členové a účastníci konference,
kterých bylo více než šedesát, si
vyslechli zprávy superintendentů,
zprávy z odděleného zasedání lai-
ků a duchovních, zprávu komise
pro liturgii, Institutu vzdělávání,
zprávu delegáta na Centrální kon-
ferenci, zprávy statistiků a další.
Konference také věnovala čas dis-
kusi o Poselství biskupa Patricka
Streiffa k Centrální konferenci
2013.

Zprávy superintendentů přinesly
zhodnocení služby církve a výhle-
dy do dalšího období.

Před ECM v ČR stojí velká výzva,
kterou superintendent nazval Narovnejme záda. V souvislosti s přichá-
zejícím samofinancováním církve mohou konečně členové církve
„narovnat záda“, tedy stát se finančně odpovědnými za fungování círk-
ve. Doba, kdy sbory a církve mohla žít „finančně bezstarostně“, je pryč.
Dalším velkým tématem byla výzva k misii. Superintendent Petr
Procházka spolu s konferenčním vedoucím laiků Janem Harbáčkem
vyzvali členy církve, aby učinili závazek modlitby za jednoho ze svých
nevěřících přátel nebo známých a aby alespoň jednou za rok vydali
někomu svědectví o Ježíši Kristu.

Komise pro liturgii podala zprávu o pokračující práci na překladu a
úpravě liturgií ECM. Cílem komise je přeložit a adaptovat metodistic-
kou knihu liturgií Book of Worship UMC.

Dokončení na str. 2

Nad dvěma citáty z apoštola Pavla

V epištole k Filipským 4,4 čteme:
"Radujte se v Pánu vždycky, opět
pravím, radujte se!" Na druhé stra-
ně mluví epištola k Římanům 12,15
jinak: "Radujte se s radujícími a
plačte s plačícími." Tato dvě místa,
postavena vedle sebe, působí ja-
ko rozpor. Přirozeně, u křesťana
vykoupeného Ježíšem Kristem je
vždycky důvod k radosti. Nesluší
se, aby se rmoutil nad stavem světa,
nadával na poměry, šířil kolem se-

be "blbou náladu", dělal si starosti,
co bude zítra a měl "hlavu ve smut-
ku", jak o tom svého času zpívali
Voskovec s Werichem. Na křesťanu
by za všech okolností měla být vi-
dět radost. (V 1. epištole k Tesalo-
nickým je dokonce řečeno: Bez pře-
stání se radujte.) Tak na to nahlíží
někteří z nás. Člověk si ovšem
nemůže pomoci, aby neuvažoval:
copak je možné na někom chtít, aby
se na povel radoval, ba dokonce

aby se radoval bez přestání? Vždyť
slzy radosti nelze vynutit, leda by
člověk byl hercem z povolání. Jenže
křesťan není herec, i když jsem zažil
při jednom evangelizačním shro-
máždění, že si výkon chrabrého
evangelizátora s hereckým pranic
nezadal. Ještě že je tu to druhé
slovo: radujte se s radujícími a plač-
te s plačícími. To se nám nezdá tak
kategorické, nepřirozené. Přesto,
jak se s těmito zdánlivými proti-
mluvy vyrovnat?

Podívejme se, do jaké situace Pavel
svá slova vykl. Filippis bylo město
v Makedonii, poměrně bohaté,
neboť v blízkosti byly zlaté doly. To
mohlo být příčinou nemravného
života. Ve 2. kapitole je na to naráž-
ka: žijete uprostřed národa zlého a
převráceného. Kázání apoštolovo
mělo ve Filippách mimořádný
ohlas, ač jeho posluchači byli sami
pohané (bylo to jedno z mála vel-
kých měst, kde nebyla synagoga).
Pavel měl filippenský sbor obzvláš-
tě rád a byl jím také velmi milován.
Ač se zdráhal přijímat dary, od
něho je přijal, poněvadž viděl, s
jakou láskou jsou poskytovány. Ve
sboru bylo dost velké zastoupení
žen, Pavel se výslovně obrací na
dvě z nich, jakousi Evodu a Syn-
tychénu. Epištola je psána z vězení.
Původně se mělo za to, že z římské-
ho, dnes však převládá názor, že
byl Pavel v tu dobu uvězněn v Efe-
zu. O to více k němu filippenští
křesťané Inuli a jejich toužebným
přáním bylo znovu se s ním setkat.

Dokončení na str. 2

Letní pozdrav

Vážení čtenáři, milí přátelé,
připravili jsme pro vás poslední předprázdninové číslo. Jako obvykle
v následujících dvou letních měsících budeme vydávat vždy jen jedno
dvojčíslo. I tak doufáme, že vám přinesou povzbuzující a zajímavé
čtení.

Přejeme vám pokud možno pokojný čas prázdnin, dovolených, letní
pohody a odpočinku. Uvědomujeme si přitom, že mnozí naši spolu-
občané i sestry a bratři z našich církví budou mít ještě dlouhý a le-
dký úmorný čas napravování škod, které přímo jim nebo v jejich
okolí způsobily letošní záplavy. Myslíme na ně a věříme, že v tento
čas budou moci okoušet posilu od nebeského Otce a také solidaritu
od svých bližních.

Jistě nás v tomto období obzvláště silně znepokojují i ty věci, o kte-
rých se dozvídáme, spojené s významnými osobnostmi naší politiky
i z vlivných míst. Nedomníváme se, že je to jen problém několika jed-
notlivců či pouze jedné politické strany. Žel, rozpoznáváme v tom
obecně lidskou porušenost, která se výrazněji projevuje ve zkouškách
moci, vlivu, peněz... Právě proto nás velmi potěšuje a naplňuje rado-
stí, když se setkáváme s projevy obětavosti, pokory, vlídnosti a ne-
sobecké pomoci.

Přejeme si, abychom se s takovým jednáním setkávali v našich sbor-
ech, církvích i společnosti stále častěji a abychom i my byli nositeli
toho, co přináší radost a pokoj.

Krásné léto vám všem!

Za předsednictvo KJ
Bohumil Kejř

Výroční konference Evangelické církve metodistické

Dokončení ze str. 1

Institut vzdělávání informoval o celoživotním vzdělávání duchovních a o probíhajícím kurzu pro laické kazatele. Konference s radostí vyslechla zprávu o novém kurzu pro pracovníky s dětmi (S dětmi na cestě víry), který byl otevřen ve spolupráci s ČCE. Ve slovenských sborech začal probíhat nový vzdělávací program zaměřený na základní teologické důrazy. Komise pro ordinované služby odsouhlasila návrh vnitrocírkevního vzdělání (metodistika) pro absolventy teologických fakult, kteří nežádají o přijetí do duchovenské farářské služby, ale mají zájem sloužit v místních sborech jako laičtí kazatelé.

Plnoprávní členové konference a laičtí delegáti hlasovali o změnách Ústavy, které navrhla Generální konference 2012. Změny budou platné, pokud se pro ně vysloví nejméně dvě třetiny členů všech Výročních konferencí celé United Methodist Church.

Nedělní slavnostní bohoslužbu vedl bratr biskup Patrick Streiff. V rámci bohoslužby proběhla ordinace, rozloučení se slovenským superintendentem Robertem Zacharem a uvedení do služby superintendenta Pavla Procházku. Po společném slavení večere Páně a přečtení služebních přidělení byla konference ukončena.

Petr Procházka

Patriarcha Bartoloměj na Moravě

Nebyla to jeho první návštěva v naší republice, ale letos k nám dorazil při příležitosti 1150. výročí příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu (r.863). Nynější patriarcha Bartoloměj sídlí v bezprostřední blízkosti nynějšího Istanbulu v Turecku. Město bylo přebudováno císařem Konstantinem I (324-330) a později se stalo hlavním městem byzantské říše. My ho známe pod několika názvy: Cařihrad, Konstantinopol, Byzancion. Samotný patriarcha žije v zemi, kde převládá islám a tak tam není velká náklonnost ke křesťanství, jak jsme se mohli sami při návštěvě Turecka přesvědčit. Bartoloměj se narodil v roce 1940 a od roku 1991 je po volbě 232. patriarchou v Konstantinopoli. I když jako Češi, zvláště evangelíci, netřhneme ke všelijakým titulům, hierarchickým a šlechtickým označením, ocitujeme jak je nazývá: „Jeho největší svatost arcibiskup Konstantinopole, Nového Říma a patriarcha celého světa“. Je považován za nejvyšší autoritu pravoslavi, ale katolickému papežství se ani zdaleka neblíží.

Ekumenického patriarchu pozval v Praze 23. května do svého paláce na oběd kardinál Dominik Duka. A pak v pátek 24. května se se svým doprovodem zúčastnil přivítání v Brně v zaplněném pravoslavném chrámu sv.Václava na úpatí Špilberku. Také ochranka, a to uniformovaná i neuniformovaná, dala tušit, že návštěvník není jen tak ledajaký host. Bylo to pro pravoslavné neobyčejné zahájení letošní noci kostelů.

Zmíníme se jen krátce o tomto kostele z let 1930 - 31. Byl navržen ruským architektem Petrem Levickým, který vystudoval už v Brně a podařilo se mu skloubit moderní funkcionalistickou architekturu, ovšem s byzantskou kopulí a střízlivým interiérem, s krásou starodávné ortodoxní liturgie. Přivítání se zúčastnil také brněnský římskokatolický biskup Vojtěch Cikrle, dostal velkou ikonu, ostatní při líbání ruky malou. Po víc jak půl hodině vyplněné liturgickými zpěvy zpěvačkami a zpěváky tamního kostela a pozdravy opustili hosté chrám; pokud jsem se doslechl, hostům se při odjezdu podařilo vyhnout zvědavým novinářům. Rádi jsme viděli patriarchu bezprostředněji než z televizní obrazovky.

Ovšem hlavní důvod příjezdu Bartoloměje byla pravoslavná oslava kulatého výročí příchodu rodných bratrů Konstantina a Metoděje na Moravu. Tito dva byzantští učenci a misionáři byli v pravém slova smyslu apoštoly Slovanů. Cyril vytvořil první slovanské písmo – hlaholici, přeložil evangelia a liturgii. Metoděj se stal prvním moravským arcibiskupem. Slavnost se konala v Mikulčicích 25.a 26. května v jednom z hlavních center Velkomoravské Říše s mnoha archeologickými nálezy základů paláců, dvanácti kostelů, pohřebišť, šperků...

Organizátoři předpokládali velkou účast, ale vlivem nevlídného počasí přišlo jen asi dva tisíce účastníků ze všech konců ČR i zahraničí. Sobotní bohoslužba byla,jak už to u pravoslavných bývá, plná symbolů a krásných slovanských, českých i řeckých zpěvů. Měli jsme možnost ji sledovat na ČT 2. Obřad se skládal ze dvou částí prokládaných zpívanou liturgií pravoslavných pěveckých sborů z Brna a u druhé části z Prahy. Stále nám ještě zní „Gospodi pomiluj, Gospodi pomiluj...“ (Pane, smiluj se) Epištolní čtení jsme slyšeli z listu Židům a evangelium z Mt 5,14-20: „Vy jste svě-

Nad dvěma citáty z apoštola Pavla

Dokončení ze str. 1

Vězení to asi bylo velmi tvrdé, když apoštol neskrývá, že z něho nemusí vyjít živ. Zároveň však zdůrazňuje: stane-li se tak, přece se budu radovat, že umírám v Kristu. Radujte se tedy také spolu se mnou. Co ovšem apoštola nejvíce trápí, je skutečnost, že po sborech chodí lžimisionáři, kteří jeho dílo kazí. Píše: Říkám vám to s plácem, jsou to nepřátelé kříže Kristova. Co to bylo za falešné proroky? Byli to lidé, kteří tvrdili, že křesťan se musí nechat nejdříve obřezat a dodržovat židovské zvyky, aby mohl být spasen. Pavel varuje Filipské, křesťany z pohanů, že k nim určitě také přijdou tito lidé, "jejichž sláva je v mrzkostech a kteří o zemské věci stojí" (3. kapitola, verš 19.). Co jiného mohlo pojit z takové činnosti než dilema u těch, kdo slyšeli od Pavla, že jsou Kristovi, a nyní jsou přesvědčováni, že musí splňovat nepřijatelné podmínky, jinak že je Kristus nechce znát? K tomu neustále nebezpečí, že i oni budou pronásledováni jako jejich milovaný duchovní otec Pavel, jenž nemůže dokonce ani pádnými argumenty čelit rozvrtníckým řečem lžiproroků a dodávat sboru osobně odvahy. A přece píše Pavel: Ať se děje cokoli, radujte se. Žádný smutek není na místě! Ježíš

Kristus je vítěz bez ohledu na nepřítelů úřadů a rozkolníky ve vašich řadách. Radujte se! I vám patří vítězství. Avšak co ta epištola k Římanům? Proč tady Pavel píše jinak než do Filippů: radujte se s radujícími a plačte s plačícími? Jaký důvod mohl mít pro to, aby nabádal plakat s plačícími? Možná že ten důvod nalezneme, přečteme-li si celou 12. kapitolu. Zde v řadě veršů nabádá apoštol římské křesťany, "aby si o sobě nemysleli více, než se sluší o sobě myslet", "aby jejich milování bylo bez pokrytectví", "aby byli v pracích neleniví", "aby se s ostatními rozdělovali o hmotné potřeby", "aby byli přívětiví k hostem", "aby měli se všemi lidmi pokoj, pokud je to možné", "aby nepouštěli uzdu hněvu". To vše dává tušit, že to s morálkou ve sboru nebylo v nejllepším pořádku. Někteří se považovali zřejmě za něco více než druhí. Jejich domnělá vysoká duchovní úroveň je vedla k přezíravosti vůči těm, kdo na takové úrovni nebyli, či těm, kteří trpěli nouzí a obraceli se o pomoc ke sboru. Byli to ti "plačící", s nimiž ti dokonalí nebyli ochotni plakat. A tak se tváří v tvář jim radovali z toho, že mají Krista na své straně. Tak proč se neradovat? Ti ostatní ať pláč, co je nám po nich!

Něco to stojí?

"Opět podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli, kterýž nalezná člověk, skrývá, a radostí naplněn jsa pro něj, odchází a prodává všecko, což má, a koupí pole to." Mt 13,44

Nedávno zase pořádali ostrostřelci z vesnice kolem naší samoty hon. Domluvili se na prasata, která v okolí už probráždila kdeco. Zpravidla se činí po nocích, ale někdy je i ráno zahlédneme. Spořádáné v zástupu za nejvyšším hřbetem další a další až po nějaké to sele na konci. Nad spouští na louce i v zahradě se utěšujeme: Snad na ně myslivci vyzrají.

Naši lovci, nejeden s nadávkou nebo věku dávno důchodového, ve svazích a skalách vltavských břehů brzy ztrácejí dech, ale nakonec prý přece jen zahnali pár zvěřat do kouta k jezeru. Leč ouha! Při první ráně milá prasata ze břehu křáchlá do ledové vody a hledíme, plavou, a jak! Bodejť ne, když jde o život.

Dědkové tentokrát utřeli a my nejsps marně doufáme, že divoákům se zalíbí snad od nás kousek dál.

Blízko městečka Gadary v krajině Desíti měst se znenadání utopilo stádo vepřů a všichni vědí, že se to nestalo jen tak. Ježíš z Nazaretu zbavil to místo postrachu, pro který se mu pocestní vyhýbali. Běs tam bydlel v hrobech a nijak se nedařilo ho zkrotit (L 8,27n). Až Ježíš toho zuřivce, vlastně podle Matouše ukrutníky dva, osvobodil od posedlosti.

"Jestliže nás vymítáš, dopusť nám vejít

do stáda těch vepřů," zkrátke zaprosili divousové ponoukání svou zmateností, svými démony.

Možná chudáci potřebovali uvidět, přesvědčit se, že je to vskutku opouští. Každopádně Ježíšovu terapii provází scéna, kdy se stádo vepřů z blízkého návrší v panice vrhá dolů do jezera a utone.

Jižně od říčky Jarmurk v okolí je prý sráz, z něhož pád by mohl být pro zvířata smrtelný, ale v příběhu je podstatná smrtonosná iniciativa mocností zla opakovajících člověka. Nečistí duchové vepře v jezeře zahubí, aby si našli místo v duších těch, kterým čuřata patří.

Z města a vesnic, kam se pastýři rozutekli, se seběhlo všecko množství okolní krajiny, čteme. Najdou obávaného zuřivce oblečeného rozumně sedět Ježíšovi u nohou (L 8,35; Mk 5,15), ale radost z toho nemají. Božího dobrodince, který takhle dokáže zachránit člověka, změnit zpackaný život, nevtáží. Vidí především, co to udělalo s jejich vepři. Zděsili se. Co si mocného k nim zavítalo. Neslýchané se přiblížilo, ale kdo to zaplatí?! Nečistí duchové nám vešli do prasat a je po nich. Jak k tomu přijdeme? Všichni jsou proti, a tak se poděkují. Uprosí Ježíše, aby toho nechal, aby z jejich končiny odešel (Mt 8,34). Přece jen byznys je byznys, že.

Naproti tomu Boží království nezobchoduješ. Je jako poklad skrytý v poli. Kdo ho nenajde, drží se zpátky. Léká ho, na

lo světa...“ Kázal arcibiskup Simeon z Olomouce. Zaujalo mě, že Cyril a Metoděj přišli učit o světle; tím světlem je Hospodin a Pán Ježíš Kristus. Oni zaseli semeno. Dnes se nám zdá, že je nás málo, ale to semeno může ještě vzklíčit a tomu stále věříme.

Druhá část bohoslužby byla kdysi původně jen pro pokřtěné, už ne pro katechumeny, s vysluhovááním svátosti (tajiny) večere Páně, lžičkou se smíšeným vínem a vodou a kvašeným pšeničným chlebem. Liturgii vedl patriarcha Bartoloměj k posílení a povzbuzení věřících. Bohoslužba trvala dvě a půl hodiny a slavnost pokračovala i v neděli.

Pravoslavi je nám blízké, přijímají pod obojí způsobou, celibát až na výjimky nedodržují, ani učení o odpustcích, platil pro ně toleranční patent Josefa II. (1781) a k ekumenickému hnutí se hlásili mnohem dříve než Římskokatolická církev. Škoda, že složité, evangelíkům a snad i katolíkům dost těžko pochopitelné obřady a symboly nám zvěst tak trochu zastíňují.

Jiří Novák

Pro Evangelický týdeník Kostnické jiskry, květen 2013 (mírně upraveno)

Nepřipomíná vám to něco? Vždyť nezanedbatelná část našich bližních má věru důvod k pláči. Nemají střechu nad hlavou, nemají práci, nemohou vyjít s platem nebo důchodem, deptají je dluhy. A co my? My máme plná konta, byli jsme chytří a nesedli na lep reklamě na hypotéku a levný úvěr. Můžeme se tedy radovat, jsme vysmátí, jsme za vodou, jak se dnes s oblibou říká. Ti, co si žili nad poměry, ať teď pláč, sociální stát je neufinancovatelný. Už vám, holentkové, žádní pečení holubi do úst padat nebudou. Dnes se musí každý starat sám o sebe. Solidarita? Ano, ale zásluhovost má přednost. Jen žádné rovnostářství! Kdo umí, umí. A tak se radujme! Vždyť k radosti je v televizi příležitostí habaděj. Stačí si pustit jeden z nespočtu seriálů ze života vyšší společnosti a hned člověk přijde na jiné myšlenky. Žádný film dotýkající se sociálních nerovností, ani minulých, ani přítomných, neruší naše radovánky!

I pro církev má apoštol dvojí slovo. Jen si ta církev musí umět představit, které z obou bude zdůrazňovat a o kterém raději bude cudně mlčet. Myslím, že představit si, jaké by zdůraznil apoštol, kdyby jí dnes psal epištolu, není tak těžké.

Jaroslav Kraus, Mariánské Lázně

Fp 3,1–12; Mt 8,28–34

kolik to přijde, a jako Gadarenským je mu Ježíš neúnosný a riskantní.

Největším činem Páně při nás je, když nám svítne, že vlastně každá myslitelná protihodnota je k smíchu proti příslibům bohatství, které smíme tušit v objevené polní skryši. Že pochopíme jedinečnou životní příležitost. "Vše, nebo nic" kupce sběratele nad perlou nevtídané krásy. Nabídka, která se neodmítá (Mt 13,46.47). Království Boží tě potkává jako šance. Popadni ji. Radostí naplněn pro ten poklad přehodnotíš svůj život. S potěšením opustíš, na čem jsi dosud lpěl, abys nerosovatelně slavnější získal. Apoštol Pavel píše z římského vězení přátelům, že Pánu Ježíši Kristu právo v tom porozuměl a od chvíle svého duchovního prohlédnutí a obrácení prožívá proměnu svých někdejších hodnot.

Sotva si dokážeme představit, jak si odjakživa zakládal na své zákonické bezúhonnosti. Co pro něho znamenalo pravověrné židovství spojené s horlivostí v pronásledování sekty toho Nazaretského, až se s ním potkal. Ten nenáviděný ho zastavil. Směl poznat Krista a uslyšel jeho povolání.

"Pro něho jsem všecko to prestižní opustil a ztratil," píše. Obětoval? Vždyť sám sobě tím páchne jako nečistotou (v.8.)! Domnělými zásluhami škodil: rouhač, protivník, ukrutník (1 Tm 1,13). Co považoval za zisk, shledává bolestnou ztrátou. Jediné, co může nabídnout, jediné, co má a dává, je místo. Místo pro Krista: "Všechn prostor srdce a života jemu, abych ho získal, a v něm nalezen přestal se blamovat zachovalostí ze Zákona, páchnout vlastní sebechválou a svojí spravedlností. Nemám nic. ON vůni své známosti zjevuje skrze mne na každém místě. ON mne činí spravedlností z víry Kristovy, spravedlností, která je z Boha a ve věře spočívá; v díle a podnikavosti pro něho."

Apoštol cítí, že ten, který ho povolal, s ním má ještě práci. Není hotovo. Ještě je na trati, ještě běží, ještě se snaží dosáhnout, načež po něm pokaždé sáhne ON sám, Ježíš Kristus. Amen

s.j.h.

Vzpomínka na Václava Budovce z Budova, českobratrského šlechtice, politika a statečného človeka

Před 387 lety se odehrála na Staroměstském náměstí v Praze krvavá exekuce, která nemá v našich dějinách obdoby. Stalo se to 21. června L. P. 1621 a přišlo při ní o život 27 nejvýznamnějších účastníků stavovského odboje, který skončil 8. listopadu 1620 nešťastnou bitvou bělohorskou. Při této příležitosti bychom měli alespoň krátce vzpomenout muže, který patřil k nejčelnějším aktérům této události, významného šlechtice své doby, Václava Budovce z Budova. Nejen pro jeho tragický osud, ale i proto, že začátkem 17. století postavil zámek v Mnichově Hradišti a léta v našem kraji žil. Václav Budovec se narodil v polovině 16. století v rytířské bratrské rodině, vyšší vzdělání získal na univerzitě ve Wittenbergu a studoval i na univerzitě v Praze. Už v mládí navštívil Londýn, Dánsko, Německo, Skotsko i Holandsko. Při těchto cestách se sblížil s předními protestantskými teology, jeho přítelem byl Karel st. ze Žerotína, který po bělohorské bitvě zachránil mnoho bratrských kněží tím, že je ukrýval na svých statcích. Blízkým spolupracovníkem mu byl i luteránský šlechtic Jáchym Ondřej Šlik, který později sdílel s Budovcem stejný osud. Hlavním smyslem a cílem Budovcova života byla náboženská svoboda a snášenlivost, konkrétně ochrana Jednoty bratrské, která právě v Mladé Boleslavi a okolí měla své pevné zázemí. R. 1577 se stal na sedm let hofmistrem u císařského vyslance v Cařihradě a r. 1584 v srpnu byl povolán zpět do dvorské služby, kde pak působil jako císařský rada při apelačním soudu. V r. 1586 se oženil s Annou z Vartemberka, rovněž členkou Jednoty bratrské, a za rok se jim narodil syn Adam.

Budovec se za svého pobytu v Turecku podrobně věnoval studiu koránu a svůj velmi kritický názor na islám vyjádřil ve spise "Antialkoran", v němž silně zdůrazňoval důležitost vzájemné snášenlivosti všech křesťanských církví. V r. 1603 veřejně, velmi emotivně, vystoupil na obranu Jednoty bratrské a r. 1607 byl povýšen do šlechtického stavu. Následně se stal královským komisařem. V letech 1608-10 patřil k vůdcům českých stavů a majestát Rudolfa II. z r. 1609 "O náboženské svobodě" vznikl hlavně jeho zásluhou. V následujících letech se velmi aktivně účastnil politického dění, patřil k předním povstaleckým vůdcům, byl nejvýznamnějším ze třiceti direktorů stavovské vlády a účastnil se i osobně volby Fridricha Falckého za krále. Za trvání Fridrichovy vlády byl prezidentem apelačního soudu a královským komorníkem. Václav Budovec v podstatě vždy odmítal násilné řešení problémů, byl spíše diplomatem, ale v této době už ztrácel trpělivost s neustálými útoky na Jednotu a začal prosazovat nutnost obrany víry i za cenu ozbrojeného boje. V r. 1617 už byla politická atmosféra velmi napjatá a výhrůžky a útoky na "kozí bradku", jak Budovce přezdívali jeho odpůrci, byly velmi časté. Pak přišel 8. listopad 1620, který znamenal v boji za svobodu víry konec všem nadějím. Po bělohorské porážce Budovec ihned odváží celou svoji rodinu do bezpečí za hranice, ale sám se vrací. Mohl k tomu mít řadu důvodů, v první řadě ochranu své cti. Pro muže jeho morálního formátu bylo patrně nepřijatelné ukrýt se do bezpečí a své druhy z boje nechat jejich osudu. Je také možné, že věřil, že bude mít možnost obhájit své postoje. Bohužel. Po návratu našel svůj dům vydrancovaný, byl v něm oka-

mžité uvězněn, v únoru 1621 oficiálně zatčen a 19. června mu byl přečten rozsudek: "Václavu Budovcovi, svobodnému pánu z Budova, direktorovi, tolikéž hlava a ruka utáta, tělo pak čtvrceno a na rozcestí rozvěšeno být mělo, z milosti však císařské toliko stát a hlava na věži mostu přibita býti má." Při vyšetřování se choval důstojně, stejně tak před popravou. Historikové jej hodnotí jako "mravní autoritu rudolfínské doby", jako člověka čestného, zásadového a hluboce věřícího. Na Staroměstském náměstí v Praze v Týnské ulici č.p. 627, proti severnímu portálu Týnského chrámu ve výši I. patra domu, který Václavu Budovcovi patřil, je umístěna jeho socha. Autorem je Antonín Bílek a odhalení se konalo r. 1927. Tato stojící Budovcova socha se opírá o popravčí špalek a levou rukou si rozhaluje košili. Na podstavci s jeho rodovým erbem jsou slova, která údajně pronesl těsně před popravou: "Pane, vezmi ode mne ducha mého, ať nevidím těch zlých věcí, které přijítí mají na vlast mou." Po popravě byl samozřejmě zabaven všechen jeho majetek ve prospěch Albrechta z Valdštejna. I v Mnichově Hradišti byl v r. 1938 odhalen Budovcův pomník. Tentokrát postava drží v pravé ruce listinu Rudolfova majestátu a levá pevně svírá meč na znamení, že je připraven hájit své ideály i zbraní. Každý rok 21. června se koná pietní shromáždění k uctění památky 27 popravených představitelů českého odboje na Staroměstském náměstí v Praze u desky popravených obětí. Na takovéto své předky bychom opravdu neměli zapomínat. Historie bývá velmi poučná.

Bedřiška Jonášová
Mladá Boleslav

NAD BIBLÍ

Víra – i jako zvláštní vidění

V biblickém svědectví nacházíme vedle zcela jednoznačného podání i texty, které nám znějí kontrastně, až paradoxně, a proto nutí i k dalšímu promýšlení. To se týká kupodivu i pojetí víry. Je pozoruhodné, že i v listech apoštola Pavla jako předního teologa nacházíme místa, která se jeví dvojznačně, a to i v otázce poznání neviditelného Boha, jako protiklad víry a vidění. Pavel chápe podstatu víry především jako Boží obdarování shůry (Ef 2,8), oproti smyslovému poznání jakožto vidění. Jeho známá formulace zní v kralickém podání zcela absolutně: *Skrze víru chodíme, ne skrze vidění!* (2 K 5,7) ČEP: *Žijeme přece z víry, ne z toho, co vidíme.* (V řeckém znění je výraz *eidos* - *zření očí*, který též vyznačuje: *vzezření, podobu, způsob*, např. L 3,22 , J 5,37 a 1 Te 5,22.). Tento Pavlův důraz na pouhou víru oproti vidění navazuje na jeho tezi o víře, která je *ze slyšení skrze Boží Slovo*. - Naproti tomu však Pavel píše v závěru téže epistoly (2 K 12,1), že by mohl připomínat i svá *vidění a zjevení Páně*. Zde je v řeckém textu výraz *optasia* - *vidění*, jako "zjevení, které dává božstvo vystupující ze své skrytosti, a to i ve zvláštních, až extatických prožitcích". Tohoto výrazu použil i evangelista Lukáš pro "vidění" kněze Zachariáše v chrámu (L 1,22), a o ženách, které se vrátily od Ježíšova hrobu a vyprávěly, že měly "vidění andělů", že Ježíš je živ (L 24,23).V knize Skutky apoštolů je tento výraz v Pavlově výpovědi před králem Agrippou, kde svědčil o svém obrácení na víru: *Nemohl jsem se postavit proti nebeskému vidění* (Sk 26,19). Pavel tedy znal a uznal i možnost zvláštního "vidění" pro poznání Boha jako vyšší obdarování. Podobný protiklad pojmů víry a vidění nacházíme i v známém výčtu "oblaku svědků víry" v 11. kapitole Listu Židům. Již úvodní verš klade důraz na pouhou víru oproti vidění. Zde byl archaický kralický text:

"Víra jest nadějných věcí podstata a důvod neviditelných" upraven v ČEP převodem řeckých pojmů (*hypostasis* - *podstata, spolehnutí, a elenchos* - *přesvědčenost*) do slovesného znění: *Věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a pevně počítat s tím, co nevidíme.* (Další české překlady zůstávají při základních pojmech: F. Žilka: *Víra je základ věcí, jichž se nadějeme a přesvědčenost o věcech, jichž nevidíme.* B-21: *Víra je podstata věcí, v něž doufáme, důkaz skutečností, jež nevidíme.* Jeruzalémská bible: *Víra je zárukou dober, ve která se doufá, důkazem skutečností, které se nevidí.*) - Naproti tomu je však v následujícím přehledu svědků víry uvedena kontrastní výjimka zvláštního "vidění". Jde o Mojžíše, který se při své víře "tak utvrdil"(K), - zůstal přes faraonovy hrozby tak pevný a vytrvalý, jako by *viděl Neviditelného* (Žd 11,27). V původním textu je sloveso *horan* - *vidět*, které je v Novém zákoně používáno vesměs pro zrakové vidění. I tento kontrastní text nabízí pojetí, že pro pevnou víru je možné až zázračné vidění, jakoby zvláštním vnitřním zrakem. Toto jakoby hlubší "vidění víry" tím více přesahuje naše přirozené vidění očima, rozumem a citem, protože je nese-no "nadějí v Bohu živém"(1 Tm 4,10).

Jiří J. Otter

Město Lysá nad Labem a Farní sbor Českobratrské církve evangelické pořádají u příležitosti státního svátku **slavnost k památce MISTRA JANA HUSA**.
* Petr Kopecký, radní města, Ivo Strejček, poslanec Evropského parlamentu, Pranic, folková skupina. Položení kytice u Husovy busty
Sobota 6. 7. 2013 od 18.00 h
v areálu Evangelického sboru na nám. Bedřicha Hrozného v Lysé nad Labem

PIŠKOT

(Karolíně)

***Kdykoliv jsem přišla na návštěvu
babička vždycky upekla
znamenity piškot***

***Já však nebyla
ani trochu vděčná***

***Taková obyčejná věc
Piškot!***

***Jednou jsem zas přijela
Na talíři se černala
spálená bábovka
a na ubrusu se kroutily
babičiny sepnuté
oteklé ruce
– Vidiš
už ani ten piškot nesvedu –
řekla slzavě***

***– je to ta nejlepší bábovka
v celém vesmíru –
odpověděla jsem upřímně
plnými ústy***

***Další den za svítání
babička zemřela***

***Je předvečer Svátku dětí
Poprvé peču piškot pro svou vnučku...***

DELICIE NERKOVÁ – DRUHÉ DĚTSTVÍ

Evangelium a evangelia

V Novém zákoně je jediné evangelium - Kristovo (Mk 1,1), ale čtyři knihy s tímto nadpisem představují různá podání. Odpovídá to době a místu pisatelů a čtenářů. Starocírkevní obránce víry to zdůvodnil: „Protože jsou čtyři světové strany.“- Ale světových stran je více, a v Novém zákoně je evangelijních podání hned několik: také podle Pavla, pastýřských listů, obecných epístol a podle pisatele Zjevení. Markión vytvořil ve 2. století jakýsi Nový zákon podle gnostického učení. Vyloučil všecko, co připomíná starozákonního Boha – Tvůrce - a židovství. Ponechal jen deformované Lukášovo evangelium a části Pavlových epístol. Poněvadž církev gnózi odmítla, nemohla přijmout ani toto bludné dílo a ještě během 2. století se rozhodla pro 27 normativních (kanonických) novozákonních knih, jak je známe, a ovšem také pro Starý zákon v jeho řecké podobě. Rozdíl mezi čtyřmi evangelijními spisy dělají některým čtenářům obtíže. Řecký bohoslovec Tatianos (ve 2. století) je chtěl překlenout svým dílem Diatessarón („Napříč čtyřmi“ evangelií). Tento harmonizovaný průřez se v některých východních církvích delší dobu používal místo evangeliáře. Všecky biblické dějpravy jdou vlastně touto cestou. a jsou vhodné pro katechezi dětí i přístupujících členů. Později by se ovšem měl křesťan seznamovat i s Písmem svatým a vyrovnávat se i s jednotlivými protimluvami jeho pisatelů. Díky biblickým společnostem je už 200 let Bible dostupná komukoli. Naproti tomu ještě Kralická šestidílk (1579) se v předmluvě obrací jen ke kazatelům, jimž byla i s vykladačskými poznámkami určena. (Římskokatolické edice jsou autorizovanými vysvětlivkami opatřeny vždycky.) V novověku se vžila představa, že Písmo svaté pochopí každý gramotný člověk. Potvrzuje se však slovo etiopského dvořana: „Jak bych mohl rozumět, když mi to nikdo nevyloží!“ (Sk 8,31) I my potřebujeme - Duchem svatým poslaného - 'Filipa', který nám tuto službu prokazuje; a také společenství církve, která je a má být živoucím výkladem biblického textu. Vykladačská práce se musí dělat stále znovu, aby naše zvěstování mohlo oslovit současníky v jejich situaci. Od apoštolských dob až dodnes tu je celá posloupnost biblistů, kteří se o to snaží. Musí ovšem spolu trpělivě rozmlouvat přes hranice času, prostoru a konfesijního zaměření. Nikdo by si neměl osobovat konečné slovo a výhradní právo na poznanou pravdu. A církev je má podírat svými modlitbami i svými hlasy, aby se nedostali na scestí.

Bohuslav Vik

Dvě ohlédnutí za synodem ČCE

Musím nejprve povědět, že jsem takový začátečník na synodu. Mnohé se učím a sleduji ty synodály, které znám a mám k nim důvěru, jak pracují. Také mi pomáhají zkušenosti z konventu.

Všechna ta jednání a také setkávání nám všem umožňují vhlédnout do života celé naší církve, ale i do širší ekumeny. Myslím, že je to pomoci pro rozhodování, vidět projednávaná témata a otázky v celém tomto kontextu. Dobrým a užitečným nasměrováním pro čas našeho jednání bylo kázání při úvodní bohoslužbě. Slovo, které říká Pán Ježíš Kristus horlivým učedníkům: „Nevíte, jakého jste ducha“ (L 9,55), dává svobodu od nás samých a zároveň vede k odpovědnosti Pánu církve.

Každé jednotlivé jednání začíná a končí písní a modlitbou. Je to až symbolické, jak pro náš život potřebujeme ona zastavení, ve kterých hledáme sílu a světlo, jak dál a také vděčnost i pokání jsou tam přítomny. Společný zpěv stmeluje a také je dobrým povzbuzením pro práci.

Synod je organismus, který žije a pracuje. Něco jde hladce, jiné otázky a odpovědi na ně se těžce derou na světlo. Rozhovor a práce v komisích je čas společného hledání a vzájemné důvěry. Jsme ale také jenom lidé, a ne všechno se povede. Rozhodnutí, která vznikají, prověří čas a ovoce bude buďto sladké, nebo trpké.

Vděčně vzpomínám na všechny ty sestry a bratry, kteří připravují a také zajišťují jednání synodu. Za rok na shledanou.

Vladimír Pavlíček

ZHODNOCENÍ ZASEDÁNÍ SYNODU PŘI ZÁVĚREČNÝCH BOHOSLUŽBÁCH PŘEDSEDOU SYNODU JIRÍM GRUBEREM

Předseda synodu Jiří Gruber shrnul při slavnostních závěrečných bohoslužbách průběh jednání 3. zasedání 33. synodu ČCE:

„Synod měl před sebou řadu pravi-
delných úkolů: schvaluje zprávy o
hospodaření, zprávy z různých ob-
lastí církevní práce a služby, rozho-
duje o celocírkevních sbírkách, výši
odvodu do personálního fondu, o
podporovaných místech atd. Synod
také jako jediný může měnit a přijí-
mat novely církevních řádů. Letos
byla připravena velká změna círke-
vních řádů, která by způsobila změny
ve volebním období seniorátů, seni-
orátních výborů a staršovstev, ale
tato změna nebyla přijata, protože
vyžadovala dvoutřetinovou většinu,
takže vše zůstává při starém.

Synod také volí řadu funkcionářů.
Tentokrát jsme neměli mnoho práce.
Jednak byl potvrzen bratr Martin
Kocanda (vedoucí tajemník Ústřed-
ní církevní kanceláře ČCE) a byl také
zvolen farář mládeže, kterým se stal
bratr farář Pavel Jun. 3. zasedání sy-

nodu nemělo téma, ale de facto ho
mělo. Téma bylo dáno celkovými
okolnostmi a přijetím nového zákona
o ukončení dosavadního způsobu
státní podpory, a tím že se církev
musí připravit na samofinancování.
Zde musím poděkovat strategické
komisi a členům synodní rady, že
připravili rozsáhlý materiál, který
byl přijat a půjde do sborů. Bude o
něm možné diskutovat. Tento synod
nic nerozhodl. Církev musí
právě sama zespoda, ve svých sborech,
staršovstvech a seniorátech
hledat řešení, kterému se nevyh-
neme. Bude to znamenat změnu
struktury, bude to znamenat zvýše-
ní obětavosti, případně další kroky.
Také jsme se zabývali postavením
Diakonie, kde jsme pověřili dozorcí
radu, aby promyslela nové možnos-
ti, jak by se mohl utvářet vztah mezi
církví a Diakonií, s tím, že předloží v
příštím roce několik variant, jak by
to bylo možné.

prodat budovu – zdůrazňuji budo-
vu – Evangelické teologické fakulty.
Po delší diskusi, kde zazněly argu-
menty obou stran, synod odsouhla-
sil, že synodní rada může tuto budo-
vu prodat Univerzitě Karlově.

Dále se synod zabývá celou řadou
návrhů. Těch návrhů, pro vaši před-
stavu, bylo asi 150. Možná i více. Úko-
lem předsednictva synodu je, aby vy-
tvořilo takovou atmosféru a klid na
to, aby se mohlo moudře rozhod-
nout, které návrhy přijmeme a pus-
tíme do dalšího projednávání a usná-
šení a které odmítneme. Věřím, že se
to podařilo, a že členové synodu a
poslanci vždy věděli, o čem hlasují.
Zvláštnost je ta, že jsme rozhodli, že
příští zasedání synodu nebude
v Praze. Už před lety jsme navrho-
vali, že bude na Moravě. A letos
jsme rozhodli, že příští zasedání bu-
de na Vsetíně. Od čtvrtek do neděle.
Pointa tohoto rozhodnutí je ta, že
chceme, aby se jednání synodu co
nejvíce přiblížilo každodennímu
životu církve, aby členové těch sborů,
které jsou i tak daleko, jako na-
příklad na severní Moravě, věděli,
že se synod koná, a věděli, o čem
jedná. Máme v plánu, že v neděli,
podobné takové shromáždění jako
ve sboru Kobylisích by bylo v okol-
ních sborech Moravskoslezského
seniorátu, a že poslanci z každého
seniorátu by navštívili jeden kon-
krétní sbor a tam se podíleli na prů-
běhu bohoslužeb a informovali po-
dobným způsobem jako já teď cent-
rálně vás.

Tak jako jsem 3. zasedání 33. synodu
ve čtvrtek zahajoval, při bohosluž-
bách ve vinohradském sboru, tak ho
nyní prohlašuji za ukončené.“

TN, www.e-cirkev.cz
Foto: Daniela Ženatá

Architektura protestantských modliteben – (templů) Konferenční odborné setkání Evangelický toleranční areál Velká Lhota u Dačic 30. - 31. srpna 2013

Účelem odborného setkání je první společný rozbor dosud ucelené a systematicky v rámci Evropy nezpracované tematiky jako příprava dalšího dlouhodobého výzkumu. V roce 2013 se soustředíme na tři okruhy, kde lze s prospěchem navázat na některá dílčí zkoumání. V příštích letech by se měly připojovat okruhy další a také dle hloubkové sondy vztahující se k jednotlivým specifickým otázkám.

Program konferenčního odborného setkání v roce 2013:
1. blok – hugenotské temply (Francie, exil, Německo)
2. blok – valdenské temply (Itálie, Francie, exil, Německo)
3. blok – toleranční modlitebny (Česká republika, Rakousko)

Časový harmonogram:

* **Pátek 30. 8.**
14.00-14.20 zahájení, základní informace
14.30-16.30 první blok
(přestávka, možnost prohlídky Evangelického tolerančního areálu spolu s pěveckým souborem Trúfalcí ze Slovenska, jehož koncert bude navazovat na Putování do Velké Lhoty v sobotu odpoledne)
19.00-21.00 druhý blok
* **Sobota 31.8.**
8.00-10.00 třetí blok
10.30-11.30 srovnávací rozbor a závěr

Na konferenční odborné setkání navazuje každoroční putování do Velké Lhoty 31.8. od 13.30 h. Letos s názvem Cesta valdenské a české reformace Evropou.
Ubytování na 30/31.8. lze zajistit včas přihlášeným přímo ve Farním sboru ČCE ve Velké Lhotě (vícelůžkové pokoje, sociální zařízení společné, proti úhradě na místě).
Podrobnější informace budou účastníkům zaslány do konce června.

Inzerce

NOEMI - SEZNAMKA PRO KŘESŤANY
Služba pro křesťany, kteří hledají svého životního partnera.
Blíží informace a přihlášky:
www.noemka.com,
info@noemka.com
+420 777222877
Noemi,
Na Mušce 1124, 534 01 Holice.

č. 1

**KOUPÍM ZACHOVALÝ DOMEK V PAR-
DUBICÍCH** nebo blízkém okolí v ce-
ně 990 tis. Kč.

č. 17

Pozvánky

**MISTR JAN HUS V JUBILEJNÍM ROCE
POSLEDNÍHO PŘEDBĚLOHORSKÉHO
VYDÁNÍ BIBLE KRALICKÉ**
(objevování souvislostí)

je název setkání, které se koná
6. července 2013 v Evangelickém to-
lerančním areálu Velká Lhota u
Dačic

Program:

9.30-10.15 h (horní kostel): Tři za-
stavení (doc. PhDr. Eva Melmuko-
vá, ThDr. Petr Melmuk, Th.D.) -
Vztah M. Jana Husa k české Bibli,
Bible kralická a její podivuhodné
osudy, Podněty Bible kralické v čes-
ké reformaci 17.-20. století
Výklad bude provázen tóny pa-
mátkově chráněných velkolhotec-
kých varhan (MgA. Jitka Čudlá)
10.30-11.30 h (dolní fara): Komen-
tované promítání vzácných do-
kladů týkajících se české Bible doby
mistra Jana Husa, Bible kralické i
jejího působení v životě potomků
české reformace (doc. PhDr. Eva
Melmuková, Žofie Vobrová)

EKUMENICKÉ BOHOSLUŽBY NA KOZÍM HRÁDKU

Připomínáme, že v sobotu 6. čer-
vence 2013 v 9.30 h se na Kozím
Hrádku konají tradiční ekumenické
bohoslužby, při kterých vzpome-
neme památku mistra Jana Husa.
Autobus pro účastníky odjíždí
v 8.30 h od sboru CB v Táboře, Be-
chyňská ulice a v 8.45 h od sboru
ČCE v Bílkově ulici.

Zdeněk Beneš,
kurátor sboru ČCE v Táboře

SLAVNOST NA RŮŽOVÉM PALOUCĚKU
Spolek přátel Růžového paloučku
v Újezdci u Litomyšle pořádá tra-
diční slavnost na Růžovém paloučku
v neděli 7. července 2013 od 14 h.
Slavnostní projev: Prof. Václav Pa-
čes, významný český vědec, Mgr.
Joel Ruml, synodní senior Česko-
bratrské církve evangelické
V kulturním programu vystoupí:
Alfred Strejček z Prahy, Václava
Krejčí Housková, Leoš Krejčí; v zá-
věru vystoupí Velký swingový
orchestr pod vedením Milana Špi-
čáka.

HUSŮV DEN 2013 V ŽELEZNÉM BRODĚ
Na neděli 7. července připravuje
Ochranný sbor při ČCE (Jednota
bratrská) v Železném Brodě Husův
den.

Dopolední shromáždění začíná
v 9.30 h, stále je přístupná i vý-
stavka z Noci kostelů k 400. výročí
posledního vydání Bible kralické
v Kralicích n. Oslavou v r. 1613 a
malá výstavka Hesel Jednoty brat-
rské.

Odpolední shromáždění na Kali-
chu u Besedic začíná v 15 h. O Janu
Husovi promluví Ondřej Sobě-
slavský, emeritní senior ČCE.
V případě deštivého počasí bude i
odpolední shromáždění ve velké
modlitebně Ochranného sboru
v Železném Brodě na Brodci.
Srdečně zveme na tato setkání.

Jiří Polma

Bohoslužby

SENIORÁT STŘEDOČESKÝ

Českokrabská církev evangelická

BENEŠOV U PRAHY – Ne 10 h
Husova 656, f. Tomáš Trusina

BEROUN – Ne 9.45 h
Husovo nám. 43/30, a f. J. Pechar

DOBŘÍŠ – Ne 10 h
Husova 1556, f. Samuel Hejzlar

HOŘOVICE – Ne 9.30 h
Valdecká 408, f. Drahomíra Duš-
ková Havlíčková (t.č. na MD), a f.
Samuel Hejzlar

HVOZDNICE – Ne 9.30 h
Hvozdnice č. 125, f. Vendula Ka-
lusová

KLADNO – Ne 9 h
gen. Klapálka 37/1394, f. Daniela
Brodská

LIBČICE NAD VLTAVOU – Ne 9 h
5. května 66, f. Dana Rotkovská

SEDLÉC-PRČICE – Ne 8.30 h
K. Burky 150, a f. Tomáš Trusina,
j Pavla Janděčková

SOBĚHRDY – Ne 10 h
Soběhrdy č. 21, f. Petr Turecký

ŠKVOREC – Ne b,d 9.30 h (kromě
července a srpna)
Husova 133, a f. Elen Plzáková

Církev bratrská

NERATOVICE – Ne 10 h
Vojtěšská 1219, k. Oldřich Kadlec

KLADNO – Ne 10 h
Víta Nejedlého 1503, k. Daniel
Kaleta

Evangelická církev metodistická

KLADNO – Ne 11 h
Milady Horákové 1526 (v modli-
tebně CASD), k. Tomáš Trávníček

SLANÝ – Ne 9 h
Vepřkova 1087 Husův dům, k. Ja-
na Daněčková

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY

Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná
19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607, e-mail:
ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy
vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací,
ani neuschovává.
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé
číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Česká pošta, s.p.
bezplatná infolinka České pošty
800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku
Olšanská 9 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24,
190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

1150 let od počátků cyrilometodějské misie

VÝROČÍ DVOU STATEČNÝCH

Dříve než nás pohltí oslava jubilea Cyrila a Metoděje (1150 let!), bude dobré, když uvedeme několik věcí, jež v souvislosti s nimi nebývají veřejností příliš vnímány. A obraz misionářů je pak platičtější.

1. PŘEDCHOZÍ MISIE

Cyrl a Metoděj nebyli prvními misionáři v oblastech, kde žili naši praslovanští předkové. Svědectví o tom přinášejí i samy kostely, které byly stavěny na Velké Moravě. Přirozeně, podle vzoru a představ příchozích mnichů a kněží. Svědectví o předchozích misiích přináší již tzv. životopis Metodějův (tradovaný Metodějovými žáky): „Stalo se v těch dnech, že Vratislav, kníže slovanský, se Svatoplukem vypravili poselství z Moravy k císaři Michalu, pravice toto: Jsme z Boží milosti zdraví. Přišlo k nám mnoho učitelů křesťanských z Vlach, z Řecka a z Němec, rozličně nás učíce. My, Slované, jsme však lid prostý a nemáme, kdo by nás vyučil pravdě a smysl její nám vyložil. Nuže tedy, pane, pošli nám takového muže, který nám pořídí všeobecný zákoník.“ K uvedenému by byla pozoruhodná fakta, jež by profesně dodali archeologové. Kromě prvních kostelů o předchozí misii svědčí i dochované překlady bohoslužebných textů, přepisovaných latinskou abecedou do staroslovanského jazyka, tzv. Frizinské zlomky. Dochovány jsou slovinsky (Brižinski spomeniki) a latinsky (Monumenta Frisingensia). Jsou nejstarším dochovaným slovanským textem psaným latinkou. Uvádí se, že jsou psány slovinským (panonským) typem staroslověštiny. Pojmenovány jsou podle frisinského kláštera, kde byly roku 1803 nalezeny. Pravdou je, že předchozí misie byla pro příchozí bratry odrazovým můstkem pro jejich důkladnou a úspěšnou misi.

2. NOSITELÉ PÍSM, EVANGELIA, KULTURY

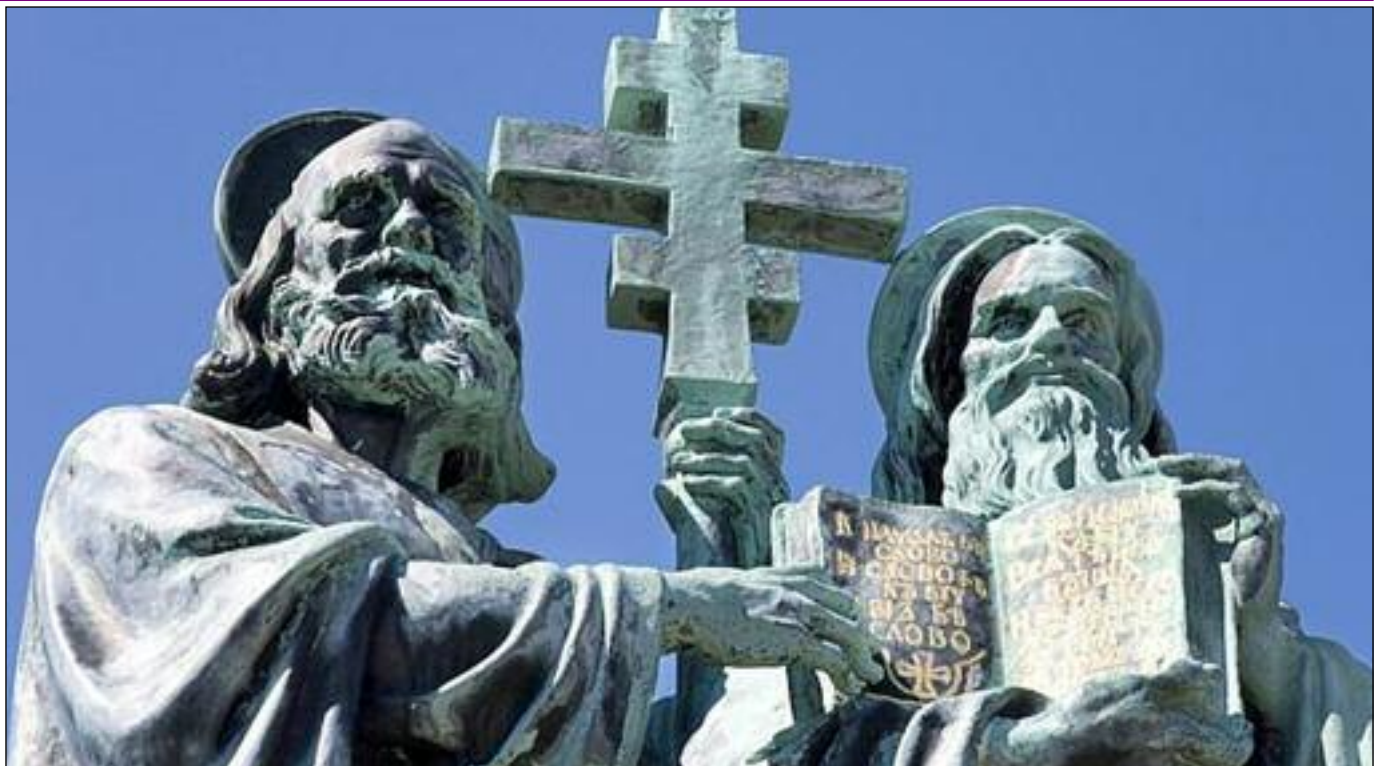
Východím předpokladem pro úspěch misie bylo, vedle přízně velkomoravských knížat, také zvládnutí slovanského jazyka. A dále bylo nutné zajistit překlad základních bohoslužebných a biblických textů (zvláště novozákonních), což se zejména díky Cyrilovi podařilo. Skvělý lingvista, autor slovanské alfabety (cyrilice, posléze hlaholice, východí formy i pro pozdější azbuku; v Rumunsku až do 19. století se psalo cyrilicí). Údajně císař Michal k tomu přispěl pověřením: „Slyš, filosofe, jiný to nemůže vykonat, leda ty. Hle, máš hojně dary, vezmi si s sebou svého bratra, opata Metoděje. A tehdy zjeví Bůh filosofovi slovanské knihy, a on hned sestojiv písmena a pořídív překlad, vydal se na cestu na Moravu, vzav s sebou Metoděje.“ Naším předkům se tak dostalo písma (i Písma svatého!), posléze přijatého papežem mezi povolené liturgické jazyky, do dalších, jihovýchodních zemí přeneseného až Metodějovými žáky. Toto privilegium oceňuje další dílo metodějské misie následovně: „Jako bez světla se nepotěší oko patřící na všechno stvoření Boží, nýbrž vše není ani krásné, ani viditelné, tak je to s každou duší bez knih, jež nezná zákona Božího, zákona knižního a duchovního zákona zjevujícího ráj Boží. ...Nahé jsou jistě všechny národy bez knih.“ Pozoruhodné doklady by zde jistě mohli přednést filologové.

3. SLOVANSKÝ JAZYK UZNÁN ZA LITURGICKÝ, METODĚJ BISKUPEM

Poslání obou bratří se po jejich příchodu (863) prokázalo být nanejvýš obtížným. Vedle zmíněných základních předpokladů jim prospělo i to, že s sebou na Moravu přinesli i údajné ostatky sv. Klementa, římského biskupa, jež obdrželi při předchozí misii v zemi Chazarů při Černém moři, v oblasti Krymu, kam měl být Klement poslán císařem Trajanem začátkem 2. století do vyhnanství. Tyto relikvie jim pomohly naklonit si římského biskupa Mikuláše I., když k němu byli povoláni pro podezření, že neuznávají římský primát. (V době baroka byly pak ostatky z Říma darovány založenému královéhradeckému biskupství, kde jsou v kapli sv. Klementa podnes vystaveny.) Není bez zajímavosti, že románský vyhlížející kaple ve Staré Boleslavi nese podnes Klementovo jméno. Po příchodu bratří do Říma již byl papežem Hadrian II., který uznal jejich pravověří. A navíc uznal slovanský jazyk za bohoslužebný vedle latiny, řečtiny a hebrejštiny (!). Metoděj byl pak vysvěcen za biskupa pro Moravu a Panonii, posléze za arcibiskupa. Vyčerpaný Cyril zůstal v Římě v klášteře, kde 14. 2. 869 zemřel.

4. MISIE PLNÁ NÁSTRAH I UTRPENÍ

Po návratu na Velkou Moravu nepřátelští němečtí biskupové (solnohradský arcibiskup Adalvin a biskup pasovský) využili r. 870 německého vpádu na Moravu, zajali Metoděje, vysmívali se („v naší oblasti učíš“), trýznili jej a na 3 a půl roku věznili. Až na zásah papeže Jana VIII. jej propustili zpět na Velkou

Moravu, leč Panonie byla přenechána arcibiskupství solnohradskému. Papež později odvolal i svolení ke slovanské liturgii. Latinskí kněží i nadále Metoděje obviňovali z „řeckého“ kacířství (v apoštolském vyznání víry pro tzv. Filioque, o vycházení Ducha svatého z Otce i Syna).

5. ČECHY, BALKÁN, RUS

V Čechách soustavné misie nebylo (údajný křest v Řezně r.845 se udal nejspíše pro odbojnou českou vladky s čeledí). Na Moravu však kníže Svatopluk pozval českého knížete Bořivoje a Metoděj jej pokřtil i s třiceti průvodci (poté i kněžnu Ludmilu), když předtím Bořivoje jako pohana nechťeli ani pozvat ke stolu. Do Čech byl s nimi poslán také kněz. Budoucnost patřila již české státnosti v příklonu k západní církvi, když Velká Morava byla rozvrácena pod nápor příchodních Maďarů. Dědictví Metodějovo prostřednictvím jeho žáků, vypovězených ze země, neslo ovoce na Kyjevské Rusi i na Balkáně. Závěrečnou citaci uvedeme, jak si díla našich věrozvěstů vážil i Jan Amos Komenský: „Čechové, národ slovanský, v modlářství až do léta Kristova 894 pohřížení, bez pravého Boha a náboženství byli. Ale toho vlastně léta kníže jejich Bořivoj hostem byl u Svatopluka, moravského krále, divným Božím řízením známosti Kristovy Boží nabytí a ihned tam ve Velehradě křest s třiceti vývodami svatý přijav s radostí se domů vrátil...“

Jan Kašper
christnet.cz

CYRILOMETODĚJSKÁ TRADICE

Po jedenácti stoletích, která uplynula od smrti Konstantina a Metoděje, zůstává jejich dědictví pro naše země i pro všechny Slovany stále živé. Tato tradice, tj. odkaz jejich působení, vznikla v lůně jedné, ještě nerozdělené církve, spojené jednomyslnou vírou v jednoho trojjediného Boha, zjeveného Ježíšem Kristem a hlášeného církví v síle Ducha svatého. Pro svůj pastýřský postoj, zaměřený na přinášení zjevené pravdy novým národům s úctou k jejich duchovnímu svérázu, stali se sv. Cyril a Metoděj konkrétními vzory a duchovními oporami pro všechny křesťany v každé době. Jejich působení má sjednocující význam pro slovanské národy a celou Evropu.

Kříž, který vidíme na začátku Konstantinem vytvořené abecedy a tedy na začátku naší existence mezi kulturními národy, má vedle horizontálního i vertikálního břevno, které spojuje nebe se zemí a zemí s nebem. Jedině v této plnosti spojení evangelia s obecnou kulturou slovanských národů v živou jednotu se může objevit skutečný obraz obou bratří i velikost jejich dědictví.

Naplnění ideálem sjednocení nových křesťanů v Kristu, přizpůsobili bohaté a krásné liturgické texty slovanské řeči a dokonce přeložili Písmo svaté, které Slovanům otevíralo svět dávných tradic a zkušeností, hlubiny duchovního myšlení starozákonního i novozákonního s ústřední zvěstí o Kristově vtělení a o spáse světa. Bohoslužba ve slovanském jazyku, která byla moravským Slovanům představena jako živé duchovní společenství všech vrstev národa včetně otroků, dávala našim předkům vědomí svobodných dítek Božích v řadě ostatních národů. Konstantinem–Cyrilem vytvořené zvláštní, pro slovanské hlásky upravené písmo sloužilo k pořizování překladů i originální činnosti literární. Připomeňme "Proglas" i "Život

Konstantinův–Cyrilův", vzniklý na Moravě po roce 869/873, a vytvoření církevního i světského zákoníku. Mise Konstantina a Metoděje dala řadu dalších podnětů v oblasti zpěvu, hymnografie, ikonografie; praktické návody a vzory z oblasti kazatelské, asketické, patristické; podněty politické i diplomatické a přispěla k rozvoji zručnosti hospodářské.

Po smrti sv. Metoděje a po vyhnání jeho učedníků nemohla se v našem prostředí rozvinout řada cyrilometodějských kulturních iniciativ, jako tomu bylo u jižních i východních Slovanů, ale nebyla u nás ani zapomenuta či zcela potlačena. Podle Alberta Pražáka slovanský jazyk v bohoslužbě měl "tak mohutnou nosnost, že se stal přímo dějinnou otázkou Čech na evropské křižovatce a podnětem k první stylizaci národní obrany, ... rozvíjející se postupem věků po všech dalších pokoleních ve většině jejich slovesných projevu. Tu zrodila se vlastně česká dějinná tradice, obrana národa a jazyka."

Vedle obranné funkce cyrilometodějské tradice, která se měnila podle toho, jak se v ní odrážely duch, zájmy i úzkosti doby, bylo to zvláště neustálé úsilí o včlenění našeho národa do společenství křesťanských národů jako rovnocenného člena s plnými právy a závazky. Tuto tradici lze v Čechách sledovat od poslední čtvrti 9. století přes knížete Bořivoje, sv. Ludmilu, sv. Václava, přes Boleslava I., sv. Prokopa a klášter sázavský až do potlačení slovanské bohoslužby na přelomu 11. a 12. století. V gotické době Karla IV. vedle náboženského obsahu cyrilometodějské myšlenky vystupovaly také zřetele kulturní a politické, zdůrazňoval se princip slovanskosti. Tehdy převládlo přesvědčení, že velkomoravský Velehrad je totožný s Velehradem klášterním, postaveným za Přemysla Otakara I. v roce 1205. Po značném odstupu let obnovil Karel IV. s povolením papeže Klimenta VI. slovanskou bohoslužbu v benediktinském klášteře v Praze Na Slovanech (založen v roce 1347), který se měl stát pokračováním cyrilometodějské tradice. Do této souvislosti náleží i slovanský životopis Milíče z Kroměříže, který v tomto duchovním středisku vznikl.

Husitství, českobratrství i luterská reformace v 15. a 16. století zaujaly k cyrilometodějské myšlence příznivý postoj, když o ni opíraly požadavek přijímání z kalicha i pro laiky (zakázaného IV. lateránským koncillem v roce 1215 a nadále užívaného východní církví) a českého bohoslužebného jazyka. V existenci slovanské bohoslužby kláštera Na Slovanech získalo husitství svou domácí inspiraci. Na basilejském sněmu v roce 1433 se husité dovolávali práva na českou bohoslužbu poukazem na cyrilometodějství. Kněz B. Bílejovský v roce 1537 odvozoval od sv. Cyrila a Metoděje obecné přijímání všech věřících z kalicha. V luterském kancionálu "Písně chval Božských" z roku 1600 Tomáš Závorka Lipenský uváděl, že přirozený jazyk, užívaný při bohoslužbách, vymohli od papeže sv. Cyril a Metoděj. J. A. Komenský ve své "Historia persecutionum" z roku 1655 připomíná, že slovanské církve, které mají původ v dobách apoštolských, se rozšířily zásluhou Cyrila a Metoděje. Na Slovensko uvedl cyrilometodějskou úctu do širšího povědomí humanistický básník Jakub Jakobeus v 17. století. Později se velkomoravská a cyrilometodějská tradice staly významným činitelem v národním uvědomování Slováků.

Svátek soluňských bratří slavený katolíky v 16. století dne 9. března byl také u českých bratří na Moravě významným dnem, zatímco v Čechách zanikl. Ke vzrůstu úcty ke sv. Cyrilu a Metoději přispělo nalezení ostatků sv. Cyrila při rozsáhlých vykopávkách v Římě (1572–1590), kdy jedna částka byla daro-

vána klášteru v Rajhradě. Změnou postoje Říma a přičiněním kardinála Dietrichštejna se úcta k oběma světcům pozvolna šířila. Morava se svým Velehradem, stavebními i písemnými památkami (kostelíky v Brně a v Olomouci, oltáře, kříže, studánky, legendy, Historia regni Bohemiae J. Dubravia) se stala přirozenou půdou rozvoje cyrilometodějské myšlenky.

V pobělohorském období v 17. a 18. století s obnovou úcty ke světcům se cyrilometodějská myšlenka šířila opět především na Moravě, kde vystupovala do popředí zejména její funkce národní a obranná. Olomoucký biskup Karel II. Lichtenštejn v roce 1676 obnovil obecné slavení svátku sv. Cyrila a Metoděje, který na mnoha místech upadl v zapomenutí; barokní vlastenci v Čechách i na Moravě (Balbín, Pešina, Středovský) se při obraně českého a slovanského jazyka dovolávali "arcibiskupů velehradských sv. Cyrila a Metoděje". Z roku 1710 pochází Středovského spis "Sacra Moraviae historia sive vita ss. Cyrilli et Metudii", zachovala se kázání a písně; ve výtvarném umění převládaly náměty Bořivojova a Svatoplukova křtu na Velehradě, šířila se lidová úcta k oběma světcům.

Zásluhou kritické vědy za osvícenství byly položeny základy k cyrilometodějským studiím; cyrilometodějské myšlenky se tak uváděly do širšího vědeckého povědomí.

V 19. století moravští římskokatoličtí kněží využívali cyrilometodějské myšlenky k národnímu probuzení a uvědomění obyvatelstva na Moravě. Cyrilometodějská idea se stala podkladem pro restituci starých práv, národní slávy a politické nezávislosti, k šíření slovanské vzájemnosti. Přes snahu udržet nadnárodní charakter cyrilometodějského kultu, jubilejní roky 1863, 1869 a 1885 posílily české a slovenské vlastenectví. Cyrilometodějská idea pronikla hluboko mezi lidové vrstvy, stala se prostředkem k obraně národních i církevních práv, podpořila slovanskou vzájemnost, probudila snahy o sblížení s pravoslavným východem. Encyklikou Lva XIII. Grande munus z roku 1880 byl svátek obou bratří rozšířen na celou římskokatolickou církev. Moravský Velehrad se stal místem mohutných národních poutí a snah o sjednocení římskokatolických křesťanů s pravoslavnými (unionistické kongresy), místem prohlubování živé víry a sblížování Čechů a Slováků. Velké úsilí v tomto směru vyvinul ThDr. A. C. Stojan, pozdější arcibiskup olomoucký.

K cyrilometodějství se po první světové válce přihlásila vedle římskokatolické církve také církev československá i obnovené pravoslaví. Na mnoha místech byla zbudována sousoší sv. Cyrila a Metoděje, oběma světcům byly zasvěceny i některé nové kostely. Při oslavách 1100 let od úmrtí sv. Metoděje v roce

NÁBOŽENSKÝ A CIVILIZAČNÝ VÝZNAM MISIE CYRILA A METODA U NÁS (NA SLOVENSKU)

Konštantín a Metod u nás pôsobili asi od jesene roku 863. Mladší Konštantín tu pôsobil síce iba 5 rokov, len do jesene 868. Jeho starší brat Metod pôsobil až do svojej smrti roku 885, teda asi 22 rokov. Vedúcim celej tejto byzantskej misie bol 36 ročný Konštantín, lebo ten bol kňazom a aj teologickým profesorom. Preto mal titul Konštantín Filozof. V Carihrade učil na teologickej škole a bol tam aj knihovníkom v knižnici patriarchu Focia. Ako vysoko vzdelaný človek Konštantín vytvoril pre našich predkov písmo hlaholiku, lebo naši predkovia dovtedy písmo nemali, ale preložil z gréčtiny aj byzantskú liturgiu Jána Chryzostoma a Bazila Veľkého, používanú nimi potom u nás na bohoslužbách. Takto predbehol v bohoslužbách konaných v materskom jazyku u nás Jána Husa, husitov, starú Jednotu bratskú, Luthera i Kalvína v používaní materského jazyka pri bohoslužbách, ale aj druhý vatikánsky koncil. Konštantín bol však krehkého zdravia. Pápež roku 868 pozval Konštantína, ako vedúceho celej misie, a jeho brata Metoda do Ríma referovať o ich misijnej práci u nás, lebo nemeckí biskupi na byzantskú misiu stále do Ríma žalovali, že sa svojím pôsobením odchyľujú od západného kresťanstva. Naše Slovensko totiž a Veľká Morava v tej dobe patrilo pod západnú časť cirkvi, povedali by sme patrili akoby do západného dištriktu vtedy ešte jednotnej kresťanskej cirkvi, ktorá používala latinskú bohoslužbu a organizačne patrila pod Rím a pápeža. Oni dvaja však mali odvahu začať u nás konať bohoslužby v našom jazyku a do nášho jazyka preložili aj Bibliu okrem kníh Makabejských. To bolo niečo neslýchaného. Ďaleká cesta z Veľkej Moravy zhoršila Konštantínov zdravotný stav. Konštantín v Ríme v ťažkej nemoci pocítil blízkosť svojej smrti. Preto len asi 50 dní pred smrťou vstúpil v Ríme do kláštora. Svoje občianske meno Konštantín si zmenil na rehoľné meno Cyril a dňa 14. februára 869 vo veku iba 42 rokov si ho Pán povolal do večnosti. Pred smrťou Konštantín stihol ešte odovzdať štafetu celej misijnej práce na Veľkej Morave svojmu staršiemu bratovi Metodovi, ktorý pôvodne nebol kňazom, ale len mníchom. Ten mal pri príchode k nám asi 48 rokov. Bol teda asi o 12 rokov starší od Konštantína. Vtedy už bol opäťom kláštora na vrchu Olympe a prišiel k nám na Veľkú Moravu. Až po bratovej smrti bol pápežom Hadriánom II. vysvätený za kňaza a za biskupa. Priam dojemne znejú slová jeho mladšieho brata Cyrila na smrteľnej posteli v Ríme k bratovi Metodovi. Máme ich zapísané v Metodovom životopise: „Hľa, brat môj, boli sme obaja dvojzáprahom, čo oral jednu a tú istú brázdu. Ja teraz na oranici padám, môj deň sa skončil. Ale ty neopúšťaj kvôli hore Olymp svoje

1985 na Velehradě, který se v dobách každé totality stával místem naděje a víry v lepší budoucnost národa, se desetitisíce Čechů a Slováků přihlásily k duchovnímu odkazu cyrilometodějství, ke křesťanské víře, k tradicím a základům, z kterých náš stát vznikl a se rozvíjel.

Oba bratři se stali živými modely pro církev a misionáře všech dob. Dokázali totiž včlenit evangelium do domácí kultury a tím ji zapojili do života obecné církve. Právě láska ke společenství obecné církve, ať na Východě či na Západě, a v ní k dílčí církvi, která se u Slovanů teprve vytvářela, charakterizuje oba bratry. Také nám lidem konce 20. století adresují ekumenické pozvání k budování společenství, v němž by bylo možno znovu najít viditelnou jednotu, která není a nemůže spočívat ve vstřebávání, ale jedině v setkávání v pravdě a lásce, které

nám dává Duch svatý. Proto dobře rozumíme prosbě sv. Cyrila: "Pane Bože, ... dej, ať se tvá církev hojně rozroste, a až všechny shromáždíš v jednomyslnosti, učiň je lidem vyvoleným, stejně smýšlejícím o pravé tvé víře a správném vyznání a vdechni jim do srdce slovo své nauky!"

(Tento článek je výsledkem rozhovoru o českých duchovních tradicích. Na konečném znění spolupracovali od r. 1991 účastníci Kruhu českých duchovních tradic z různých církví. Z původně stanovených dvanácti tradic bylo předáno veřejnosti k dispozici deset, poslední dvě se blíží k svému závěru.)

Na obr. freska z 11. století z kostela sv. Klementa v Římě - Cyril a Metoděj přinášejí ostatky zemřelého sv. Klementa do Říma

učiteľstvo na Veľkej Morave.“ Hoci my evanjelici nemáme svätých, predsa s pokorou si povedzme, že život oboch bratov bol svätý, lebo ho nezištne obetovali svätej veci Kristovej. Oni obaja opustili slávny Carihrad a Solún (= Tesaloniky) s vysokou vtedajšou civilizáciou a prišli medzi nás k pohanským národom, aby z tzv. barbarov urobili národ kresťanský a kultúrny, ktorý sa začal riadiť zákonmi Božími. Tu u nás nadviazali na misijné dielo apoštola Pavla, ktorý kedysi ich rodný tesalonický cirkevný zbor založil a rozšírili ho. V dobe, keď sme ešte nemali vlastné písmo a národ bol negramotný, vytvorili vhodné písmo pre nás Slovákov, totiž hlaholiku. Takto umožnili našim predkom čítať Bibliu. Zakladali vzdelávacie učilištia a školy. Priniesli k nám ako misionári znalosť o Kristu. Svedok tejto doby mních Chrabr vo svojom diele O písmenách píše, že Sloveni, tak nás nazýva aj mních Chrabr (teda my Slováci) sme v tejto dobe nemali ešte písmo, ale naši predkovia si robili len vrúble (zárezy) do dreva, takzvané rováše, a rôzne črty a rezy, ako sa to potom až do 19. storočia zachovalo u starých slovenských krčmárov a bačov. Lebo bola pravda to, čo roku 862 napísali v spoločnom liste cisárovi do Carihradu naše tri kniežatá Rastislav so Svätoplukom (a podľa Nestorovej kroniky aj spolu s blatnohradským Koceľom): „My, Sloveni (a tam medzi Slovenov zrejme tieto tri kniežatá v liste do Carihradu zahŕňali aj seba), že my Sloveni a Slovenky sme prostý ľud a nemáme, kto by nás vyučil pravde Božej a rozumne nám ju vyložil. Nuž teda, pane, (píšu carihradskému cisárovi Michalovi III.) pošli takého muža, ktorý nás uvedie do všetkej aj svetskej spravodlivosti. Tak pošli nám, vladáru, biskupa a učiteľa takého, lebo od vás z Carihradu na všetky strany ide dobrý zákon.“ A cisár Michal III. poslal k nám na Veľkú Moravu dvoch významných učiteľov. Ich otec menom Lev bol síce Grék, bol to vysoký vojenský veliteľ (drugárius) v Tesalonikách. Ale matka oboch bratov bola Macedónčanka. Bratia ovládali teda akoby dva materinské jazyky, gréčtinu aj (povedzme to tak) macedónsku slovančinu. Preto mohli do našim otcom zrozumiteľného jazyka za krátky čas preložiť celú Bibliu. To mohli urobiť len ľudia s dokonalou znalosťou slovanského jazyka. Až dovtedy bola Biblia preložená len v hebrejčine, gréčtine a latinčine (včítane italiky ako druhu latinčiny). Konštantín a Metod mali odvahu povýšiť náš jazyk na štvrtý jazyk, v ktorom ľudia v chrámoch chválili Boha. Stará Nestorova kronika o tom hovorí: „Preto sa patrí vzdať chválu a slávu Bohu a tým aj slovenskému ľudu,“ píše doslovne Nestorova kronika, „Konštantínovi Filozofovi a jeho bratovi Metodovi za preklad Písma svätého.“ Až od nás

Slovenov, teda z Veľkej Moravy išlo kresťanstvo potom do Česka, do Poľska, do Ruska, aj do Bulharska a Srbska. Vierzvestci si ihneď uvedomili, že na preklad Biblie do slovanského jazyka nemôžu použiť grécke písmo. Mních Chrabr znova píše: „Sú slovanské slová, ktoré sa jednoducho nedajú napísať pomocou gréckej abecedy alebo latinkou.“ Také sú podľa Chrabra napríklad slová život, človek, cerkov, štedrota, junosť, jazyk a iné podobné. Bolo treba pridať aj dvojhlasky. A preto bol Konštantín Filozof prinútený vymyslieť pre slovenský jazyk vhodné písmo – hlaholiku, ktoré malo až 38 písmen. Tam bolo vidieť, akým dokonalým znalcom slovanského jazyka bol Konštantín. Starší z dvoch bratov Metod bol pôvodne vojakom a právníkom, skôr než sa stal kňazom a arcibiskupom, a ten napísal aj právnický spis Nomokánon, totiž cirkevné právo tej doby pre Veľkú Moravu a okrem toho ako bývalý právnik pripravil aj trestný zákonník pre Slovenov a Slovenky Zakon sudnyj ljudem, podľa ktorého sa museli všetci riadiť. V kostoloch kňazi kázali jazykom zrozumiteľným nášmu ľudu. Obaja vierozvestci mali odvahu predbehnúť v cirkvi dobu o tisíc sto rokov, lebo bohoslužobná liturgia počas omší sa v západnej cirkvi až do roku 1965 vykonávala výlučne po latinsky. A znova hovorí mních Chrabr, že Boh sa zmiloval nad slovenským národom a poslal mu Konštantína a Metoda. Chceme sa preto pri pamiatke Konštantínovej smrti zamyslieť aj nad národnobuditeľským a nad civilizačným významom pôsobenia dvoch bratov v dejinách slovenského národa. Nie náhodou Jozef Miloslav Hurban, ktorý mal deväť detí, dal svojim synom meno jednému Konštantín Hurban a ďalšiemu synovi dal meno Cyril Metod Hurban. To bolo Hurbanovo ocenenie, čo títo dvaja veľikáni znamenali v dejinách slovenského národa. Ešte aj pápež Štefan V. v liste zo septembra 885 písal Svätoplukovi o našich otcoch ako Slovenoch, čo majú svojho kráľa vo Svätoplukovi. Len počujme: Svätoplukovi, kráľovi (pápež výslovne použil o Svätoplukovi latinské slovo rex, kráľ) Slovenov. Preto nám patrí vďačne myslieť na Cyrila a Metoda, že nám pomohli viesť náš slovenský a popri tom aj moravský národ do rodiny ostatných vzdelaných a rozhladených európskych národov. Aj preto voláme s úctou: Vječnaja vám pamjať.

Prof. Igor Kišš

(Prednáška na zasadnutí Ekumenickej rady cirkví v SR v Bratislave 18. 3. 2013) redakčne krátceno